

1956

A)
Tulajdonság
vagy
érzelem

B)
Írja körül azokat a
körülményeket, amelyek
alátámasztják a megfigyelését!

C)
Írja le, milyen történelmi körülmények
befolyásolták helyzetét!

Infó:

Petőfi kör: Magyar értelmiségi mozgalom az 1950-es években, a MEFESZ mellett a másik szervezője az 1956. október 23-án kezdődő tüntetéseknek.

Infó:

November elején a világ felháborodva, figyelte, ahogy a **szovjetek páncélosaikkal megszállják Magyarországot városait**, lefegyverzik hadseregét, és hatalomra juttatják Kádár Jánost. A Vörös Hadsereg támadására válaszul forradalom hívei Budapesten és az ország számos pontján elkeseredett fegyveres harc kezdődött.

Infó:

1956. november 4-én hajnalban indult meg a szovjet hadsereg magyarországi inváziója, aminek célja a forradalom leverése, a szocialista blokkból kilépni szándékozó, Nagy Imre vezette kormány megdöntése és a demokratikus rendszer felszámolása volt.

Infó:

MEFESZ: 1956. október 16-án a szegedi egyetemen megalakult a MEFESZ, a Magyar Egyetemisták és Főiskolások Országos Szövetsége, melyhez csatlakoztak a budapesti, miskolci, pécsi és soproni egyetemisták is. Így kezdődött a forradalom 1956. október 22-én. A budapesti munkásság is az egyetemisták mellé állt.

Infó:

Nagy Imre: A forradalom kitörésének napján, október 23-án a tüntetők követelésére bekerült a legfelsőbb pártvezetésbe, 24-én újból kormányfő lett. A társadalom akaratával egyre jobban azonosulva október 28-ra tűzszünetet hirdetett, fellépett a szovjet csapatok távozásáért, deklarálta a többpártrendszert, feloszlatta az ÁVH-t.

Infó:

Az egyetemisták **16 pontban** fogalmazták meg követeléseiket. Szimpátiatüntetést szerveztek az 1956 júniusa óta tartó **lengyel felkelések** támogatására. Az akcióhoz a **Petőfi Kör** és több szervezet is csatlakozott. 1956. október 23-án délután 3 órakor kezdődött az egyetemisták tüntetése a Petőfi szobornál Petőfi-szobornál. A Műegyetem hallgatói a Bem-szoborhoz vonultak.

Infó:

Nagy Imre: november 1-jén deklarálta Magyarország semlegességét, kilépését a Varsói Szerződésből, kérve a négy nagyhatalom és az ENSZ támogatását. November 4-én hajnalban drámai beszédben jelentette be a szovjet katonai intervenciót, majd a jugoszláv követségen keresett menedéket.

Infó:

Lengyelország: 1956. június 28-án tört ki a **poznańi munkásfelkelés**, amelyet két nappal később a kommunista hatóságok vérbe fojtottak, de a lengyel reformfolyamatok elindítása az 1956-os magyar események közvetlen kiváltójává, és tragikus előképévé vált.

Forrás 1.

"Véletlenül sikerült egy olyan képet csinálnom, amely bejárta a világot és a forradalom jelképévé vált. Megláttam egy komoly tekintetű, szép lányt zubbonyban, orosz géppisztollyal a vállán, akit rávettem, hogy néhány képet készíthessek róla."

Vagn Hansen dán fotós

Forrás 2.

"Az akkor már tizenöt éves lány meglepő érettséggel csatlakozott szópárbajainkhoz. Véleménye volt a Petőfi Körben zajló vitákról, lángoló szemmel reménykedett valamiféle demokratikus megújulásban"

Földes Tamás újságíró.

Forrás 3.

„Mindannyian megszerettük őt, azt gondoltuk nagyon erős, bátor és csinos”

Henning Schultz dán földrajztudós, 1956-ban 15 éves

Forrás 4.

"Nagyon ellentmondásos személyiség volt. Nagyon agilis, kifejezetten mozgalmi ember, de a magánéletét nagyon őrizte. Annak ellenére, hogy mindenben benne volt, kicsit mindig kilógott a sorból. Az osztályból nem hívott meg magukhoz senkit. Nem volt testvére, s úgy emlékszem, az édesanyja egyedül nevelte őt".

Erika osztálytársa

Forrás 5.

"Ekkor megjelent Erika egy fiúval és a dobolt géppisztollyal. Emlékszem,[...] pakolták bele a lőszert. Mesélte, hogy ő vöröskeresztes és a [...] forradalmárok között megsebesülteket menti. A fiú pedig, a barátja, forradalmár. Mondta, hogy mennek tovább, csak egy kicsit megpihennek. Az anyukája ordítva sírt és könyörgött neki, hogy ne menjen el, mert mintha tudta, érezte volna, hogy meg fogják ölni"

Ivanits György, a szomszéd fiú

Forrás 6.

"Nagyon ellentmondásos személyiség volt. Nagyon agilis, kifejezetten mozgalmi ember, de a magánéletét nagyon őrizte. Annak ellenére, hogy mindenben benne volt, kicsit mindig kilógott a sorból. Az osztályból nem hívott meg magukhoz senkit. Nem volt testvére, s úgy emlékszem, az édesanyja egyedül nevelte őt"

Erika osztálytársa

Forrás 7.

"Felejthetetlen egyetlen drága kicsi lányom Erikám, 1941. I. 6. – 1956. XI. 7."

ennyi áll a fejfán.

Forrás 8.

„Okosabb és fejlettebb volt nálam, felnéztem rá. Tetszett a cserfessége, a haja, a talpraesettsége."

A forradalom idején a Royal Szállóban találkoztak: „Bejött géppisztollyal a konyhába, és megrettentem tőle. Nem tudtam felnőni az ő korához, érettségéhez"

Aracs János, Erika ismerőse

Infó:

Petőfi kör: Magyar értelmiségi mozgalom az 1950-es években, a MEFESZ mellett a másik szervezője az 1956. október 23-án kezdődő tüntetéseknek.

Infó:

November elején a világ felháborodva, figyelte, ahogy a **szovjetek páncélosaikkal megszállják Magyarországot városait**, lefegyverzik hadseregét, és hatalomra juttatják Kádár Jánost. A Vörös Hadsereg támadására válaszul forradalom hívei Budapesten és az ország számos pontján elkeseredett fegyveres harc kezdődött.

Infó:

MEFESZ: 1956. október 16-án a szegedi egyetemen megalakult a MEFESZ, a Magyar Egyetemisták és Főiskolások Országos Szövetsége, melyhez csatlakoztak a budapesti, miskolci, pécsi és soproni egyetemisták is. Így kezdődött a forradalom 1956. október 22-én. A budapesti munkásság is az egyetemisták mellé állt.

Infó:

1956. november 4-én hajnalban indult meg a szovjet hadsereg magyarországi inváziója, aminek célja a forradalom leverése, a szocialista blokkból kilépni szándékozó, Nagy Imre vezette kormány megdöntése és a demokratikus rendszer felszámolása volt.

Infó:

Az egyetemisták **16 pontban** fogalmazták meg követeléseiket. Szimpátiatüntetést szerveztek az 1956 júniusa óta tartó **lengyel felkelések** támogatására. Az akcióhoz a **Petőfi Kör** és több szervezet is csatlakozott. 1956. október 23-án délután 3 órakor kezdődött az egyetemisták tüntetése a Petőfi szobornál Petőfi-szobornál. A Műegyetem hallgatói a Bem-szoborhoz vonultak.

Infó:

Lengyelország: 1956. június 28-án tört ki a **poznańi munkásfelkelés**, amelyet két nappal később a kommunista hatóságok vérbe fojtottak, de a lengyel reformfolyamatok elindítása az 1956-os magyar események közvetlen kiváltójává, és tragikus előképévé vált.

Infó:

Nagy Imre: A forradalom kitörésének napján, október 23-án a tüntetők követelésére bekerült a legfelsőbb pártvezetésbe, 24-én újból kormányfő lett. A társadalom akaratával egyre jobban azonosulva október 28-ra tűzszünetet hirdetett, fellépett a szovjet csapatok távozásáért, deklarálta a többpártrendszert, feloszlatta az ÁVH-t.

Infó:

Nagy Imre: november 1-jén deklarálta Magyarország semlegességét, kilépését a Varsói Szerződésből, kérve a négy nagyhatalom és az ENSZ támogatását. November 4-én hajnalban drámai beszédben jelentette be a szovjet katonai intervenciót, majd a jugoszláv követségen keresett menedéket.

Melléklet: a kiosztott kártyák. A történetet tartalmazó kártyákat sárga, a forrásszövegeket (kortársak, szemtanúk visszaemlékezései) kék, a háttérinformációkat zöld színű lapra nyomtattam ki, majd csoportonként egy-egy szettet felvágva színes borítékba tettem, fényképeket mellékeltem.

Történet:

A lány valószínűleg tudott valamicskét dánul, mert az 1940-es évek végén három hónapot Dániában töltött egy jótékonyági egyesület szervezésében, amely a háború után elszegényedett országokban élő gyermekeket karolt fel

Történet:

A Hírszerző című portál újságírója, Tossenberger Adél kiderítette Erika vezetéknévét, és a Kerepesi temetőben megtalálta a lány sírját. Az internetes portálon egy hölgy olvasta a lányról szóló cikket, és a képről ráismert a lányra, aki annak idején az osztálytársa volt, így kiderült a lány neve: Szeles Erika.

Történet:

Néhány nappal később Erika már géppisztoly nélkül, fehér köpenyben, vöröskeresztes karszalaggal próbált a sebesülteken segíteni november 7-én, amikor egy szovjet katona egy egész sorozatot lőtt rá. A lány azonnal meghalt. A Péterfy Sándor Utcai Kórházban kiállított halotti bizonyítványa szerint nyaklövés végzett vele.

Történet:

Henning Schultz dán földrajztudós tinédzserként elrejtette az egyik legnépszerűbb dán magazin, a Billed Bladet három számát, és 2006-ban, felnőttként újra megtalálta őket Erika fényképével egy láda mélyén az általános iskolai tankönyvei között. Elhatározta, hogy felkutatja a lányt, és odaadja neki a régi újságokat. Több magyar újságot is megkeresett abban reménykedve, hogy valamik ráismer Erikára, ha a képét közzéteszik.

Történet:

Erika három éves volt, amikor a háború miatt elveszítette édesapját. Azóta anyja egyedül nevelte. Szakácsnak tanult, és 1956 őszén a Béke Szállóban dolgozott.

Történet:

Vagn Hansen dán fotós fényképet készített az akkor 15 éves Erikáról, aki mosolyogva állt modellt pufajkában, gumicsizmában, egy orosz géppisztollyal a géppisztollyal a kezében. A fotós még el is beszélgetett a lánnyal.

Történet:

Erikáról fényképe címlapfotóként járta be az októberi forradalom idején a nyugati országokat, a bátorság és a remény szimbólumává lett.

Történet:

Egy Dániában élő '56-os menekült, Árki József mesélte el, hogy Erikával együtt járt szakácsiskolába, s a lányt 3-4 évvel idősebb barátja vitte a felkelők közé. Erika a Vöröskeresztnek segített sebesülteket menteni november 4-e után, s ekkor érte halálos lövés egy szovjet géppisztolyból.